

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії
13 серпня 2025 року

Здобувачка ступеня доктора філософії Оксана ПЕРЕСОЛЯК, 1981 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2003 році Академію митної служби України за спеціальністю «Правознавство», аспірантка ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, від «09» червня 2025 року № 356/01-04, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Марії МЕНДЖУЛ, доктора юридичних наук, професора, професорки кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Рецензентів –	Наталії ШЕЛЕВЕР, доктора юридичних наук, доцента, доцентки кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Вадима ПШТИ, доктора філософії, доцента кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Офіційних опонентів –	Дмитра СЕЛХОВА, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри теорії держави та права Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ Олександра ПЕРЕДЕРІЯ, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

на засіданні «13» серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Оксані ПЕРЕСОЛЯК на підставі публічного захисту дисертації «Адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні».

Дисертацію виконано у ДВНЗ «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород.

Науковий керівник – Ірина СУХАН, кандидат юридичних наук, доцентка кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису державною мовою, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених Оксаною ПЕРЕСОЛЯК досліджень та має істотне значення для правової галузі. Дослідження здобувачки є однією із перших комплексних наукових праць в науці адміністративного права України, в якій досліджено проблематику адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні. Результати здобувачки, викладені у її дисертації, цілком узгоджуються з вимогами, визначеними в пункті 6 Порядку присудження

ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 7 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації, 2 наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації та 1 наукова праця, яка додатково відображає наукові результати дисертації. Зазначене відповідає пунктам 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами):

1. Пересоляк О. В. Адміністративно-правове забезпечення заснування та реєстрації нового бізнесу внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2023. Том 34 (73). № 3. С. 183-189.

2. Пересоляк О. В. Адміністративно-правове забезпечення релокації бізнесу внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 9. С. 523-527.

3. Пересоляк О. В. Адміністративно-правове забезпечення фінансової та іншої матеріальної підтримки створення нового бізнесу внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Право і суспільство*. 2023. № 2. Том 2. С.291-298.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Марія МЕНДЖУЛ, доктор юридичних наук, професор, професорка кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. У роботі недостатньо використано порівняльно-правовий аналіз міжнародного досвіду адміністративно-правового забезпечення підприємницької діяльності ВПО. Хоча окремі згадки про практики ЄС чи програмну допомогу USAID є, відсутня системна компаративна рамка, яка б дозволила зіставити українські механізми з моделями держав, що пройшли аналогічні виклики. Це дещо зменшує потенціал рекомендацій для запозичення найкращих практик.

2. У дисертації комплексно проаналізовано адміністративно-правові механізми підтримки підприємницької діяльності ВПО, але майже не враховано гендерно-вікові особливості цієї групи. Зокрема, потреби жінок-підприємниць, молоді, людей передпенсійного віку або осіб з інвалідністю серед ВПО не досліджено. Увага до цих аспектів могла б покращити дослідження здобувачки.

Наталія ШЕЛЕВЕР, доктор юридичних наук, доцент, доцентка кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. У межах дослідження розглядається адміністративно-правове забезпечення релокації бізнесу внутрішньо переміщених осіб в Україні, проте поза увагою залишилося питання релокації бізнесу за межі території України, що на практиці також є поширеним явищем в умовах воєнного стану та загроз для підприємницької діяльності.

2. У межах підрозділу 3.1., що присвяченій дослідженню реєстрації та заснування нового бізнесу ВПО варто було б приділити більше уваги такому важливому аспекту, як взаємозв'язок між місцем реєстрації фізичної особи-підприємця (ФОП), адресою фактичного провадження підприємницької діяльності та особливостями оподаткування. Це питання має

практичне значення, особливо для ФОП, які обрали спрощену систему оподаткування (1 і 2 група), оскільки ставка єдиного податку в їхньому випадку визначається відповідною місцевою радою за місцем здійснення господарської діяльності, а не лише за місцем реєстрації.

3. У роботі підкреслено позитивну роль застосунку "Дія" (ст. 151) як інструменту для реєстрації фізичних осіб-підприємців внутрішньо переміщеними особами, що, безумовно, є важливим досягненням у сфері цифровізації державних послуг. Водночас у дослідженні недостатньо висвітлено проблемні аспекти доступу до електронних сервісів, з якими на практиці стикаються ВПО.

Вадим ПІШТА, доктор філософії, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. Що стосується підрозділу 2.1., то здобувачка недостатньо ґрунтовно висвітлено роль органів державної влади та органів місцевого самоврядування у процесі релокації бізнесу внутрішньо переміщених осіб. Зазначається про участь міністерств, обласних військових адміністрацій та інших державних структур, однак бракує чіткого і системного розподілу функцій, повноважень та відповідальності між центральними та регіональними органами влади. Відсутність детального опису механізмів координації, комунікації та взаємодії між різними ланками публічної влади дещо обмежує оцінку ефективності реалізації державної політики у сфері релокації.

2. У підрозділі 3.2. авторка, по суті, залишає поза увагою диференційований доступ внутрішньо переміщених осіб до адміністративних послуг у сфері підтримки підприємницької діяльності залежно від рівня цифрових навичок і наявності технічних засобів. Частина внутрішньо переміщених осіб, фактично унеможливлена в реалізації своїх прав через цифрові бар'єри, зокрема через незнання алгоритмів користування застосунками, такими як «Дія» або порталом «Дія.Бізнес». У зв'язку з цим, у дисертації недостатньо висвітлено роль офлайн-центрів Дія.Бізнес як компенсаторного механізму подолання цифрової нерівності. Однак навіть їхнє існування в окремих містах (Тернопіль, Ужгород тощо) не гарантує системного охоплення потреб усіх внутрішньо переміщених осіб, особливо в сільській місцевості, де фізичний доступ до таких центрів є ускладненим. Відтак здобувачці потрібно було приділити більше уваги вивченню правових механізмів розширення мережі офлайн-доступу до адміністративних послуг.

3. Доцільним було б використати порівняльний аналіз досвіду інших держав щодо адміністративно-правового забезпечення підтримки підприємницької діяльності внутрішньо переміщених осіб. Таке порівняння дозволило б виявити існуючі прогалини в національній системі підтримки, а також обґрунтувати можливість імплементації ефективних моделей та механізмів. Включення порівняльного аналізу додатково підвищило б якість дослідження, розкриваючи нові перспективи розвитку правового регулювання та розширення доступу внутрішньо переміщених осіб до адміністративних послуг та ресурсів підтримки бізнесу.

Дмитро СЕЛІХОВ, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії держави та права Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ:

1. Авторка обґрунтовує зв'язок теми дисертації зі Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», проте слід зауважити, що дія цього документа завершилася у 2020 році. У зв'язку з цим доречніше було б вказати на відповідність теми сучаснішим стратегічним орієнтирам, зокрема Національній економічній стратегії-2030, а також Цілям сталого

розвитку України до 2030 року, адаптованим до глобальних ЦСР ООН. Така конкретизація посилила б обґрунтування актуальності та практичного значення дисертаційного дослідження.

2. Авторка надає визначення адміністративно-правовому забезпеченню права на підприємницьку діяльність ВПО в Україні як взаємоузгодженій сукупності норм та й принципів права, форм та й методів адміністративного права, суб'єктів уповноважених та їх діяльність, котрі мають на меті здійснення адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність ВПО в Україні. У наведеному визначенні недостатньо розкрито, що саме характеризує забезпечення як адміністративно-правове. Визначення використовує загальні формулювання (норми, принципи, форми, методи, суб'єкти), але не акцентує увагу на властивостях адміністративного права, які відмежовують цей вид забезпечення від конституційного, цивільного чи соціального. Було б доцільно уточнити, які особливості правового регулювання, механізмів управління та публічної адміністрації з боку органів виконавчої влади та інших суб'єктів надають підстави говорити саме про адміністративно-правовий характер забезпечення.

3. Пересоляк О.В. визначає, що у нормативній системі адміністративноправового забезпечення права на підприємницьку діяльність ВПО в Україні основу складають внутрішньо взаємоузгоджену сукупність норм та й принципів права, проте по тексту дисертації не надано комплексного аналізу таких принципів. Так, до прикладу, на ст. 47 дисертаційного дослідження авторка обмежується переліком принципів, які регламентують сферу надання адміністративних послуг. Водночас цілком доцільно зауважити, що адміністративно-правове забезпечення підприємництва ВПО не зводиться виключно до сфери адмінпослуг. Воно охоплює також регуляторну політику, дозвільну систему, механізми нагляду і контролю, діяльність органів місцевого самоврядування, тощо.

4. Авторка обґрунтовано звертається до підзаконних актів, які стосуються забезпечення права ВПО на підприємницьку діяльність. Водночас аналіз зосереджено переважно на актах Кабінету Міністрів України або центральних органів виконавчої влади, без урахування правотворчої активності органів місцевого самоврядування, яка відіграє ключову роль у реалізації прав ВПО на місцях. Зокрема, варто було б навести приклади регіональних програм підтримки ВПО, які містять адміністративно-правові механізми сприяння підприємству, як-от: Рішення Закарпатської обласної ради від 26.05.2022 № 464 «Про затвердження Програми підтримки внутрішньо переміщених осіб, які проживають на території Закарпатської області, на 2022-2023 роки». Урахування подібних актів місцевого рівня дозволило б повніше висвітлити інституційно-нормативний вимір адміністративно-правового забезпечення, а також продемонструвати варіативність підходів залежно від регіону.

5. У дисертації трапляються окремі граматичні та стилістичні помилки, зокрема порушення норм слововживання, надмірне повторення однотипних конструкцій, а також вживання термінів у деяких місцях.

Олександр ПЕРЕДЕРІЙ, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна:

1. У вступній частині роботи у графі «Наукова новизна отриманих результатів» при висвітленні наукових результатів, які одержано автором вперше, наведено, по-перше, авторське досягнення щодо характеристики змісту поняття «адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні» і, по-друге, обґрунтовано сутність цього ж самого поняття (с.18). При цьому і у першому і у

другому елементі наукової новизни наводиться однакова (ідентична) інформація, що вказує на певну змістовну тавтологію авторської позиції.

2. У межах висвітлення змісту підрозділу 1.1 «Поняття «адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні» автором наведено значний за обсягом фактологічний матеріал, який стосується незаконних дій окупаційних сил РФ на території України і на проблемах, з якими зіштовхнулася наша держава через це. Зокрема, акцентується увага на проблематиці здійснення розмінування в Україні (с. 35), завдання шкоди агресором національній екологічній системі (с. 36), шкідливих наслідків лісових пожеж та лісогосподарської діяльності на економічну сферу, знищення заповідників, аспектах бактеріального зараження окремих територій Херсонської області (с. 37) тощо. Повністю погоджуючись з автором щодо оцінки шкідливого впливу зазначених явищ на усі аспекти суспільного життя в Україні, не розкрито причинно-наслідковий зв'язок між ними і проблематикою адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні. Відповідно, логічним є запитання до автора: як саме вплинули наведені факти на формування сучасної системи адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні?

3. У підрозділі 1.2 «Система адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні» автором розкривається роль і значення кожного елемента інституційної системи адміністративно-правового забезпечення права внутрішньо переміщених осіб на підприємницьку діяльність. При цьому, особливо акцентується увага на висвітленні ролі і значення засобів масової інформації у сприянні реалізації внутрішньо переміщеними особами права на підприємницьку діяльність. На с. 65 рукопису зазначено, що важливість діяльності сучасних інтернет ЗМІ у сприянні реалізації права внутрішньо переміщених осіб на підприємницьку діяльність обумовлюється невідкладним оприлюдненням фактів про екологічні правопорушення. Вважаємо, зазначене потребує додаткової аргументації, адже екологічні правопорушення, попри очевидну шкоду, є не першочерговою перешкодою реалізації права внутрішньо переміщених осіб на підприємницьку діяльність.

4. Підрозділ 2.1 дисертації, який має назву «Адміністративно-правове забезпечення релокації бізнесу внутрішньо переміщених осіб в Україні» не містить, фактично, вказівки на чинні нормативно-правові акти, які регулюють аспекти релокації бізнесу. У підрозділі згадується акт Кабінету Міністрів України щодо діяльності АТ «Укрпошта», Програма релокації підприємств Міністерства економіки та волонтерські проекти. Поза увагою автора залишився важливий документ - Стратегія державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках, яка схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 312-р. Положення зазначеного документу містять перелік адміністративно-управлінських заходів, спрямованих на стимулювання внутрішньо переміщених осіб працездатного віку до працевлаштування, заснування власного бізнесу з метою забезпечення їх економічної самостійності та операційний план їх реалізації.

Озвучені зауваження отримали всі необхідні пояснення з боку дисертантки, тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів наукового дослідження Оксани ПЕРЕСОЛЯК.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Оксані ПЕРЕСОЛЯК ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Марія МЕНДЖУЛ